

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. סתמא ... והלכתא חיישינן.....1
- ב. כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה כיצד אמר לו מה אתה עושה בתוך שלי והוא אמר לו שלא אמר לי אדם דבר מעולם אינה חזקה שמכרת לי שנתת לי במתנה אביך מכרה לי אביך נתנה לי במתנה הרי זו חזקה.....2
- ג. והבא משום ירושה אינו צריך טענה.....3
- ד. מהו דתימא ... לימא ליה אנן דלמא שטרא הוה לך ואירכס כגון זה פתח פיך לאלם הוא קמ"ל.....4
- ה. והא אחיל דאתא וסייע בגודא בהדאי אמר ליה מחילה בטעות היא את גופך אי הוה ידעת לא עבדת כי היכי דאת לא הוה ידעת הוא נמי לא הוה ידע.....5
- ו. שתי כיתי עדים שאחת אומרת מנה ואחת אומרת מאתים ... כת אחת שאחד אומר מנה ואחד אומר מאתים ... יש בכלל מאתים מנה.....7
- ז. א"ל מפלגיא זבינתה דזבנה מינך ... אי אית לך סהדי דדר בה איהו דזבנת מיניה ואפי' חד יומא אוקימנא לה בידך ואי לא לא ... קמאי דידי זבנה מינך מהימן מיגו דאי בעי א"ל אנא זבנתה מינך.....8
- ח. הא ראייה בעי נראה בו ... עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין.....9
- ט. שלשה לקוחות מצטרפין ... וכולם בשטר.....10
- י. המוכר שדה בעדים גובה מנכסים משועבדים.....10

דף מא.

א. סתמא ... והלכתא חיישינן

כבר התבאר לעיל דף מ: שצריך שיאמר לסופר ולעדים, והם צריכים לכתוב כן בשטר המתנה, שצוה לכתוב ולחתום בפרהסיא, ואם לא צוה כן אלא צוה להם סתם שטר מתנה, וכ"ש אם אמר להם שיכתבו בצנעא, לא זכה המקבל, אפילו קנו מידו¹.

¹ וביאר הגר"א דאע"ג דסתם קנין לכתובה עומד, אבל כאן אפילו באמר להם לכתוב חיישינן, ובכנה"ג כתב דדוקא בשטר מתנה עצמה בעינן שיכתבו כן, אבל בשטר הודאה שאמר כתבו והתמו, לא בעינן שיכתוב כן,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יש אומרים² שבזמננו א"צ שיאמר לכתוב בפרהסיא, ויש אומרים שאפילו לא כתבו בשטר שנכתב בפרהסיא אלא סתם, אין חוששין למתנה מסותרת, ומ"מ לכתחילה טוב לפרש כן³.

ב. כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה כיצד אמר לו מה אתה עושה בתוך שלי והוא אמר לו שלא אמר לי אדם דבר מעולם אינה חזקה שמכרת לי שנתת לי במתנה אניך מכרה לי אניך נתנה לי במתנה הרי זו חזקה

כבר התבאר לעיל דף כח: שהחזקה⁴ שאין עמה טענה אינה חזקה, ולכן אם אומר המחזיק אני יודע של מי הקרקע ולא אמר לי אדם דבר, אף על פי שהחזיק ג' שנים אין זה חזקה, כיצד, הרי שאכל פירות שדה זו כמה שנים, ובא המערער ואמר לו מאין לך שדה זו שלי היא, השיבו אני יודע של מי היא וכיון שלא אמר לי אדם דבר ירדתי לתוכה, אין זו חזקה, שהרי לא טען שלקחה ולא שנתנה לו ולא שירשה, ואם יש למערער עדים שהיא שלו

ואפילו בשטר מתנה עצמה שאין כתוב בה, אבל העדים מעידים או שכתבו בשטר אחר שהמתנה היתה גלויה, אלא שטענו ולא פירשו הדבר ועתה הם מפרשים, כשר אליבא דכו"ע, וסיים שהמהר"ם אלשיך סימן סו חולק בזה, ועי' ד"ג כלל נג סימן יט, ובכלל עו סימן פב הביא הר"ג בשם שו"ת מהר"ם אלשיך סימן סד בדין שטר מתנה שלא נכתב בה שהיא מתנה גלויה, שאם העדים מעידים בע"פ שהיתה מתנה גלויה מהני, עיין שם, וצ"ע.
² שו"ע ונו"כ רמב"ה הוא מדברי הרא"ש, והב"י מסתפק בדעת הרא"ש אם לא בעינן שיאמר לכתבו בשוקא, ואף אם לא כתוב בשטר כן, או אפשר דאה"נ דלא בעינן שיאמר להם הנותן כן, ויכולים לכתוב כן אף על פי שלא צוה, אבל אם לא כתבו פסול, וכתב הב"י שפירוש שני נראה לו יותר, אבל מדברי הטור נראה כפירוש ראשון, ובסמ"ע נראה שמפרש כפירוש שני שבב"י, ועי' פת"ש בשם שו"ת רעק"א סימן קלט שכתב דהוי ספיקא דדינא וראוי לפשר, עיין שם, ועי' ד"ג כלל נג סימן כ, ובשו"ת בית יצחק חו"מ סימן ע ובמפתחות.
³ רמ"א שם, ועי' כנה"ג, וכתב שאם כתוב בשטר שנעשה כתיקון חז"ל לכו"ע מועיל, ועי' שו"ת מהרי"ט ח"ב חו"מ סימן נד.

⁴ שו"ע ונו"כ קמו ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מוציאין מיד המחזיק⁵ ומחזיר כל הפירות שהרי אין לו טענה גם בקרקע וגם בפירות⁶, אבל אם אינו מביא עדים, אין מוציאין מיד המחזיק⁷.

ג. והבא משום ירושה אינו צריך טענה

טען המחזיק⁸ שירשה מאבותיו ואח"כ החזיק בה ג' שנים, אם מביא עדים שהיתה ביד המוריש ונשתמש בה אפילו יום אחד, ה"ז חזקה שיש עמה טענה אף על פי שאינו טוען שהמוריש קנה ממנו, טענינן ליורש.

⁵ בטור [סעיף י"ד] כתב ז"ל, "נשבע ונוטל" כו', והמחבר העתיק לשון הרמב"ם דלא הזכיר כאן שבועה, וגם בדין הנזכר בריש סימן ק"מ במערער על המחזיק שטוען לקחתיה ולא החזיק עדיין בו ג' שנים, לא הזכיר הרמב"ם שם [פי"א מטוען ה"א] דישבע המערער, ושם כתב המחבר דצריך שבועה, ע"ש. וי"ל דסמך כאן אמ"ש שם. מיהו יש לחלק, דשאני התם דטוען המחזיק שהקרקע שלו שלקחו או ירש מאבותיו, משא"כ בדין זה. סמ"ע שם ית, ובש"ך ה"ל טעם לשבועה זו כיון דבא להוציא הקרקע מיד זה שהחזיק בה ג' שנים השיב כנוטל ונשבעין אפילו על טענת שמא כדאמרי' לעיל סימן צ"א וסימן שנ"ו ושע"ה דלימול נשבעין אפילו על טענת שמא וכן הוא בתשו' מ"י ספר קנין סי' ז' דטובא אשכחן לימול הנשבעין על טענת שמא ע"ש וע"ל סרכ"ב בסמ"ע ס"ק י' ומ"ש בסמ"ע ס"ק י"ח דהמחבר סמך עצמו אמ"ש בסמ"ע במערער על המחזיק שצריך שבועה ומיהו יש לחלק כו' אלו ראה דברי המחבר בב"ה לא כ"כ שכתב שם שבועה זו א"י למה ע"ש. ועיין תומים (סק"ו) שגם דברי הש"ך ליתא כי מה ספק או טענת שמא שייך כאן, לכן דעתי דגם הטור מודה דא"צ שבועה על גוף הקרקע, רק אם רוצה להוציא פירות אמרינן אולי מכרה לאחר וצריך לשלם שנית הפירות להלוקח כמבואר בסימן קמ"ה ס"ז וזה נ"ל ברור, ודלא כסמ"ע וש"ך, ע"ש.

⁶ סמ"ע שם יט

⁷ ונראה פשוט דאירי כשהמערער טוען ברי שלי הוא אלא שאין לו עדים, ומסתבר שהמחזיק חייב שבועת היסת. ובנ"מ ס"ק ט"ה הקשה מהא דמבואר בסימן קלט סעיף ב גבי שנים חלוקים בדבר זה אומר שלי וזה אומר שלי הוא ואין שניהם מוחזקים, ובא שלישי וחטפו בלא טענה שמוציאין מידו ואין לו תקנה לתשובה עד שישביב לשניהם (נראה שאין זה כספק גזל שאין מוציאין מידו, שהרי כלפי אחד מהם הוא ודאי גזול), אף על פי שאין לשום אחד מהם חזקה, ולמה כאן אין מוציאין מידו בלא עדים, ותירץ דשאני הכא שכבר החזיק בה, ולכן אף אם בא אחד וטוען שלי הוא, מעיקר הדין יהא מונח, כמו בכל אבידות שכשהגיע ליד המוציא אינו מחזירו אלא למי שיביא עדים או סימנים, ואף על גב דבכל אבידות אסור למוציא לאכול הפירות, מ"מ הכא מותר לו לאכול הפירות, כיון שבעל הקרקע אינו כאן ואינו עומד להשכירו השיב כהצר דלא קיימא לאגרא שמותר להשתמש בתוכו, כמבואר בסימן שסג סעיף ו (ואף על פי שגם בעל האבידה אינו כאן, המוציא ע"ד להחזירו מוחזק בשבילו, אלא שצ"ע אם מותר לו להשכיר שיהא חשוב כהצר דקיימא לאגרא, וגם מ"ש שבדלא קיימא לאגרא מותר להשתמש בו, הוא לאו דוקא, אלא שפטור מלשלם), ואה"נ באבידה קודם שבא ליד אדם ובא אחד וטוען שהוא שלו, ודאי שאין מונעים ממנו מלקחתו, דברי ושמא ברי עדיף, כל שאין כנגדו חזקת ממון, ודוקא כשכבר בא ליד אדם שתופסו בחזקת מי שהוא שלו צריך להביא עדים כדי להוציא מיד המחזיק, ולכן בהא דסימן קלט שחלוקים על בעלות על החפץ, הרי זה בחזקתו ולא בחזקת שאר בני אדם שאצל כולם הוא שמא (לכאורה שם איירי שאפילו שמא אין כאן, שהרי החוטף לא בא בטענה אפילו טענת שמא), והם טוענים ברי כל אחד מהם.

⁸ שו"ע ונו"כ שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכן אם טען⁹ המחזיק שקנה השדה מפלוני והחזיק בה ג' שנים, ומביא עדים שהיה ביד המוכר ונשתמש בה יום אחד¹⁰, ה"ז חזקה בטענה דטוענים ללוקח כשם שטוענים ליורש¹¹, וכן כשגבה השדה מהלוה והחזיק בה¹², ואין המוכר או הלוה נאמנים לומר שהקרקע לא היתה שלהם¹³.

ודווקא אם הוא החזיק ג' שנים, אבל אם זה שמכרה או הורישה דר בו ג' שנים והוא בא מחמתו בטענת מקח לא אמרינן שנאמן, דאמרינן אילו היה המחזיק פה היה מודה שלפירות הורידו¹⁴.

ד. מהו דתימא... לימא ליה אנן דלמא שטרא הוה לך

ואירכס כגזוז זה פתח פיד לאלם הוא קמ"ל

אין פותחין¹⁵ למחזיק בקרקע תחלה לומר שמא היה לך שטר ואבר, שמא ירגיש שטענה זו תועיל לו ומתוך כך ילמוד לשקר, ויאמר ודאי כן הוא שטר היה לי ואבר.

⁹ רמ"א שם י

¹⁰ וא"צ הלוקח או היורש להביא ראיה שהוא יורש או לוקח אלא כיון שהחזיק ג' שנים סגי וטענינן ליה כ"כ הטור סעיף כ"ז בשם הרמב"ן והרא"ש וכן הסכים ה' המו' פ"ד דטוען. ש"ך ז
¹¹ ובש"ך סק"ו הביא בשם המבי"ט דאין טוענין לשוכר, ובנה"מ סק"א השיג עליו והעלה דטוענין לשוכר לגבי תקופת השכירות, כשם שטוענין ללוקח.

¹² עיין תומים (סק"ח) שהביא שהרמ"א כתב שגבה קרקע בדקדוק, דדוקא שכבר מוחזק בו אבל לגבות לא כיון דקיי"ל (פסחים ל ב) בעל חוב מכאן ולהבא גובה הו"ל להוציא לא אמרינן כן, ולכן יפה כיוון הרמ"א בלשונו מצוחצה. ואף כי מדברי תשובת המהרש"ל סימן א' משמע דאף שלא החזיק בו הבע"ח מ"מ טוענין לו כמו דטענינן ללוקח, העיקר כנזכר ודיוק הרמ"א הוא הנכון, כי בזה מבואר סתירת תשובת הרא"ש מכלל צ"ח לצ"ט, ע"ש

¹³ רמ"א שם, שאינם נאמנים בהודאתם לחובת הלוקח או המלוה, וכתב בנה"מ ס"ק יב בשם התומים דדוקא לאחר שגבה כבר הקרקע טענינן ליה כדין לוקח, אבל כשבא לגבות ואומר הלוה שאין הקרקע שלו אלא בשכירות היא אצלו, כיון שידוע שהיה של אחר הלוה נאמן, והוסיף הנה"מ דלא דמי למטלטלין שתחת ידו שאין הלוה נאמן לומר שהם של אחרים, כמבואר בסימן צט סעיף א', דשאני מטלטלין שתפיסתם מוכחת, משא"כ בקרקע שאין לו תפיסה מוכחת, ועי' פת"ש סק"ג.

¹⁴ עיין תומים (סק"ז) שכ"כ הרשב"א הביא הב"י בסעיף ז' ע"ש שהסכים כן לדינא כי לא נמצא חולק ע"ז, אף שבכנה"ג (הנה"ט אות נד) הביא קצת מחברים דס"ל דרשב"א חולק על הרמב"ן ורא"ש, אבל זה ליתא, לכן דברי הרשב"א תבנא לדינא, וע"ש.

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל אם יחזור מעצמו ויטעון שטר היה לי כו' שומעין לו¹⁶, ולמרות שאמר בתחילה איני יודע של מי הקרקע ולא אמר לי אדם דבר, אין זה חוזר וטוען שאין זה מכחיש טענה הראשונה, ומה שלא טען כן מתחילה שהיה ירא לומר שטר היה לי שמא יאמרו לו הראהו לנו והוא אבדו, דלאו כל אדם בקי בדינים שידע דחזקה במקום שטר עומד, אלא עכשיו שרואה שרוצין להוציאה מידו הוא מבקש כל זכיותיו אולי יועילו לו, ואם אינו טוען מחזיר הקרקע ופירותיה. וי"א¹⁷ שצריך להסביר דבריו בפירוש ולומר מדוע לא טען כן בתחילה.

**ה. והא אחיל דאתא וסייע בגודא בהדאי אמר ליה מחילה
בטעות היא את גופך אי הוה ידעת לא עבדת כי היכי דאת
לא הוה ידעת הוא נמי לא הוה ידע**

כבר התבאר לעיל דף לה: אף על פי שאין חזקה¹⁸ בפחות מג' שנים, כמו שהתבאר, אם המחזיק טוען שלקוחה הוא בידו והביא עדים שהמערער סייע בידו כגון שהגביה סל פירות משרדה זו על כתיפו של המחזיק¹⁹, להוליכו לביתו של המחזיק לעצמו, או שהמערער²⁰ סייעו ללקט את הפירות אחד אחד והגביהם מע"ג הארץ ונתנם לתוך כלי אחד הרי זו חזקה מיד²¹, שאם לא מכר לו היה לו למחות והרי הוא כמודה שמכר לו.

¹⁶ כ"ב ג"כ הטור בסעיף (י"ד) [ט"ז - ט"ז] סתם. סמ"ע שם כ

¹⁷ נמוקי יוסף [ב"ב כ"א ע"ב מדפי הרי"ף] כתב דצריך לטעון שטר היה לי ואבדתיהו, ולא רציתי לטעון כן תחילה כי יראתי פן יאמר לי המערער אחוי שטרך, וכן משמע בגמרא [ב"ב מ"א ע"א], עיין פרישה [סעיף ט"ז] סמ"ע שם כ

¹⁸ שו"ע ונו"כ קמב א

¹⁹ כפירוש רשב"ם ד"ה אי דלי כתבו. ונראה דלא פליגי אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא דשניהן בסברא תליא, והמתבר נקט חדא מינייהו וה"ה לאידך. סמ"א א

²⁰ כפירוש הרמב"ם פי"א דטוען [ה"ט] והטור [סעיף א']

²¹ ודוקא שהביא עדים שסייעו, אבל אם המערער מודה בעצמו שסייעו, נאמן המערער לומר שמכל מקום לא מכר לו, רק שצריך לומר טעם הניכר לב"ד על מה שסייעו, וכשאומר טעם נאמן מטעם דהוי כהפה שאסר. אבל כשיש עדים אינו נאמן במינו דלפירות הורדתיו דהוי כמינו במקום עדים. נתיח"מ שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואם היה²² הסיוע בטעות, כגון שנפל הכותל שבין ראובן ושמעון, ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון, שטעה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל, אף על פי שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק במה שלקח מגבול שמעון, כיון שהיה הסיוע בטעות²³. הרי זה מחילה בטעות²⁴.

אבל אם שמעון המסייע מודה שידע שהכניס ראובן בתוך שלו הוי חזקה, אף על פי שלא ידע ראובן הבונה וקנה המקום שהכניס לתוך של שמעון מיד, דודאי שמעון מחל לו ונתנו²⁵ לו במתנה²⁶.

וכבר התבאר במסכת בבא מציעא דף סו: שמחילה בטעות²⁷, אפילו בקנין, יכול לחזור²⁸ בו²⁹. ודוקא בטעות דמוכח שהוא טעות, אבל בטעות שאינו מוכח הוי מחילה. וכן³⁰ דוקא בטעות מעיקרו³¹, אבל משום דבר שבא אח"כ לא מיקרי מחילה בטעות.

²² שו"ע ונו"כ שם ב

²³ כיון דאנו ידענו דראובן עצמו בטעות הכניסו שוב אנו מאמינין ג"כ לטענת שמעון שאומר שבטעות סייעו. סמ"ע שם ז

²⁴ עיין ש"ך (סק"ג) שהביא הרבה תשובות שדיברו מדין מחילה בטעות.

²⁵ ודעת הרמב"ן בה"י דאינו מסתבר שיקנה קרקע במה שמסייע אותו אלא הסוני' מיירי שהי' מוטל על שניהם לבנות המחיצה על הקרקע שניהם משום היוזק ראי' ובנה ראובן כל הכותל על חלקו של שמעון. בזה אם שמעון מסייעו יהי' יודע שהכותל כולו על חלקו הוי מחילה שאין לו על ראובן תביעת חלק קרקע להעמדת הכותל ע"ש. הי' רע"א שם

²⁶ צ"ל דכאן כו"ע מודים דא"צ חזקה כו' וטענה משום דאנן סהדי דמחיל. סמ"ע שם ח

²⁷ רמ"א ונו"כ רמא ב

²⁸ ויש לדייק בלשון הרמ"א שכתב מחילה בטעות יכול לחזור בו, דמשמע שכל זמן שלא חזר מחילתו קיימת. פתחי חושן חלק א פרק יב הערה כא

²⁹ וכתבו הסמ"ע והש"ך בסימן עה סעיף יא בשם הטור שאם אמר הלוח אני חייב לך מנה ואמר לו המלוה ודאי שאינך חייב לי דהו"ל במחילה (עי' לעיל הערה ז), אינו יכול לומר אח"כ טעיתי, דכיון שאומר אני חייב לך היה לו לשום על לבו ולדקדק וכיון שלא עשה כן ודאי מחל לו בלב שלם, ועתה רוצה לחזור, והב"ח סובר שיכול לומר טעיתי, ומדברי הש"ך נראה שדעתו כדעת הטור, עיין שם. ומ"מ כתב בערוה"ש שאם הנתבע יודע שהתובע אינו משקר, חייב לצי"ש ולשלם. ונראה פשוט שאינו יכול לטעון טענת השטאה, אפילו בלא עדים, כיון שזה אומר לו אני חייב לך.

³⁰ פ"ת שם ז

³¹ ועי' בכנה"ג הנהב"י אות ו כמה פרטים בדין מחילה בטעות, וכתב שם בשם הריב"ש שלא אמרו מחילה בטעות לא הוי מחילה אלא כשלא ידע מהחוב, אבל כשידע אלא שטעה בדין וסבר שאינו חייב לו, הוי מחילה. וכתב עוד בשם הרשד"ם שאם מחל מפני שהיה סבור שאינו שלו, ונודע שהוא שלו הוי מחילה בטעות ולא הוי מחילה. ובד"ג כלל א סימן ג כתב בשם זכור לאברהם בשם הרשב"ש סימן קא שאם היה חייב לחבירו חוב ברור, ואח"כ נתחייב לו חבירו מחמת שחוק שהוא אסמכתא, ומחל המלוה חוב ההלואה תמורת חוב האסמכתא, חלה המחילה אף על פי שחובו אינו אלא אסמכתא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לפיכך המוחל³² לחבירו משום שחשב שאין לו אצלו, והוברר שיש לו, מחילתו בטלה, אף על פי שכתב לשון הנהוג בטופסי שטרות אני מוחל לך בלי אונס וכו', אא"כ אמר לו בפירוש יודע אני שיש לי בידך ואני מוחל לך.

דף מא:

**ו. שתי כיתי עדים שאחת אומרת מנה ואחת אומרת מאתים ...
... כת אחת שאחד אומר מנה ואחד אומר מאתים ... יש**

בבבא בתרא מאתים מנה

אף על פי שאין³³ עידי דיני ממונות צריכין דרישה³⁴ וחקירה, אם היה נראה לדיין שהדין מרומה והוצרך לבא לידי דרישה וחקירה להוציא הדין לאמתו, ודרש וחקר והכחישו זה את זה בדרישות או בחקירות עדותן בטלה. ודוקא בהכחישו זה את זה הכחשה גמורה עדותן בטלה, אבל אם אמר אחד באיזה יום באיזה שעה כו' והשני אומר איני יודע אין זה הכחשה גמורה, ואפילו אמר האחד מנה הלוחו והשני אמר מאתים והוא תובעו מאתים³⁵, אין כאן הכחשה לא מן התובע ולא מן העד השני שיכול להיות שניהם אמת, וחייב לשלם מנה מכלל המאתים, דהא שניהם מעידים שראו שהלוח מנה לפחות דבכלל מאתים מנה, ועל המנה יש לו שני עדים ומשלם. כללא דמילתא כל מקום שנוכל ליישב ולכוין דברי העדים שאין מכחישין זה את זה וגם לא את התובע, מיישבין דבריהם ועדותן.

³² חידושי רעק"א סימן יב סעיף טו בשם הרשב"א

³³ שו"ע ונו"כ ל ב

³⁴ החקירות הן ז'. באיזה שמיטה. באיזה שנה. באיזה חודש. בכמה בחודש. בכמה בשבוע. באיזה שעה. באיזה מקום. ושאר שאלות בדיקות מיקרי. והרמב"ם [פ"ג מעדות ה"ג] כתב שהדבר שנוף הענין והעדות תלוי בו, כגון אם חבית יין או חבית שמן, בכלל דרישות הוא.

³⁵ דאילו אינו תובעו אלא מנה העד המעיד מאתים הוא מוכחש מן התובע עצמו, שהרי הוא מודה שאין זה חייב לו אלא מנה והודאת בעל דין כמאה עדים, ועדות המאתים אין נחשב לכולם ואין כאן אלא עד אחד על מנה ומחייבו שבועה

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ז. א"ל מפלניא זבינתה דזבנה מינך ... אי אית לך סהדי
דרר בה איהו דזבנת מיניה ואפי' חד יומא אוקימנא לה
בידך ואי לא לא ... קמאי דידי זבנה מינך מהימן מיגו
דאי בעי א"ל אנא זבנתה מינך

הביא זה המחזיק עדים³⁶ שאותו פלוני שמכר לו דר בה אפילו יום אחד או אפילו שעה אחת³⁷, טוענין לו שלקחה אותו פלוני, שכיון שידוע לנו שדר בה המוכר³⁸, טוענין ללוקח ומעמידין אותה בידו.

ואם לא הביא עדים, אפי' טוען הוא שברור לו שדר בו בפניו יום א' י"א³⁹ שלא הוי חזקה. וי"א⁴⁰ שהוי חזקה.

וגם בעדים דוקא שיש לו עדים שדר בו המוכר בתורת דירה⁴¹, אבל אם אינם מעידים על הדירה רק שראוהו נכנס בה למודדה לא מהני, דשמא היה דעתו לקנותה ולא קנאה.

וכן אם אמר למערער בפני לקחה אותו פלוני ממך ואח"כ מכרה לי, מעמידין אותה בידו, שהרי יש לו טענה עם חזקתו ונאמן במיגו דאי בעי אמר אני בעצמי לקחתיה ממך ואכלתיה שני חזקה.

³⁶ שו"ע ונו"כ קמו יד

³⁷ וטוען אח"כ קניתיה מפלוני אפי' אינו אומר דזבנה מינך אלא רק שטוען סבור הייתי שזבנה מינך הוי חזקה כיון שמביא עדים שדר בו יום אח' והחזיק זה ג' שנים או שטוען שברור לו באופן אחר שקנהו ממנו. ש"ך שם יב

³⁸ סמ"ע שם לב

³⁹ ש"ך יא תב וז"ל בן כתב הטור וכן מצאתי בבעל המאור וכן משמע בספר המלחמות שם והטעם שכתב הבעל המאור דאם איתא דדר ביה חד יומא היו עדים יודעים קשה עליו שהרי יוכל להיות שהעדים שכחו או מתו או הלכו למה"י או לא ראו כלל וכי האי גוונא השיב עליו בספר המלחמות שם ובס' המלחמו' הטעם משום דכי האי גונא לא טענינן ליה מנו דאין אנו טוענין לו שלקחו הראשון אלא כשיש עדים לו בדירה וכן כתב בתדושיו גבי ההוא עובדא דר' חייא באריכות וכ"כ הנ"י שם

⁴⁰ ש"ך שם מתוספות דף ל' ע"א ובמרדכי שם וכן הוא בהגה' אשרי בשם רשב"א וכן מוכח בתו' להדיא קמיה דידי דר ביה חד יומא דינו כיש עדים וכן מוכח באגודה שם ובהגה' מיימוני ס"פ י"ד מהלכות טוען ובסמ"ג עשין צ"ה ריש דף קפ"ד ע"ש וכתב הש"ך וכן נראה לי
⁴¹ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואם לאחר שטען קניתי מפלוני שאמר לי שקנאה ממך, חזר וטען קנאה ממך בפני אין שומעין לו, דהוי חוזר וטוען ומכחיש טענתו הראשונה, שבראשונה טען אמר לי משמע שהוא לא ידע⁴² ועכשיו אמר בפני, אבל אם מתחלה אמר סתם מפלוני קניתי, או שאמר מפלוני שקנאה ממך קניתי, ושוב הוסיף ואמר שקנאה ממך בפני, דאינו סותר טענתו הראשונה אלא הוא מפרש דבריו הראשונים ושומעין לו⁴³.

ואם טוען לקחתיו מפלוני שידוע לי שדרר בו חד יומא, הרי הוא שלו, אם אין ידוע שהית' של מערער אם לא ע"פ הודאתו אפי' לא החזיק בה שני חזקה, לפי שהוא נאמן שלקחו מאותו פלוני ושדרר בו אותו פלוני חד יומא במנו דלא היתה שלך מעולם⁴⁴.

ח. הא ראייה בעי נראה בו ... עניד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין

מה שהתבאר לעיל שאם טען המחזיק⁴⁵ שירשה מאבותיו ואח"כ החזיק בה ג' שנים, אם מביא עדים שהיתה ביד המוריש ונשתמש בה אפילו יום אחד, ה"ז חזקה שיש עמה טענה אף על פי שאינו טוען שהמוריש קנה ממנו, טענינן ליורש.

זהו דוקא בהביא ראייה וכן אם הביא ראייה שהחזיק בה המוריש ג' שנים אף על פי שהוא לא החזיק כלל, טוענינן לו שמורישו קנאה ומעמידין אותה בידו.

⁴² לבוש שם ועוד דכיון דאמר תחילה "שאמר שקנאה" דמשמע המוכר אמר לו כן והוא בעצמו לא ידע מהמכירה, ואיך יחזור ויאמר שקנאה ממך "בפני", משא"כ כשאמר מתחילה מפלוני קניתי סתם. סמ"ע שם לד

⁴³ היינו דוקא קודם שיצא מהב"ד, אבל משיצא מהב"ד אין שומעין לו בכל ענין. סמ"ע לה, והש"ך מסיק דדוקא כשאמר מתחילה מפלוני קניתי דזבנה מינך, אז דוקא יכול לחזור ולטעון שקנאה ממך בפני, אפילו כבר יצא מב"ד, כיון דאין זה רק כמפרש דבריו הראשונים, אבל אם לא אמר רק קניתי מפלוני סתם והודה שהיתה שלו, שוב אינו יכול לחזור ולטעון ולומר בפני, כיון דאינו נאמן באמירת בפני רק מטעם מינו והוי מינו למפרע. ש"ך [סקט"ו].

⁴⁴ ושוב טענינן לאותו פלוני שלקחו ממנו שיכול לומר לא היתה שלך מעולם דכי היכא דאם הי' מביא עדים שאותו פלוני דר בו חד יומא הוי טענינן ליה הכי ש"ך שם

⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל אם לא הביא היורש ראיה שדר ביה מורישו כלל⁴⁶, תחזור השדה וכל הפירות למערער שיש לו עדים שהיא שלו. הביא היורש ראיה שנראה בה מורישו כמה פעמים אינה כלום, שמא בא לבקר אותה לקנותה ולא קנאה, ואם הביא עדים שנראה מורישו הרי זה בחזקת שקנאה, שאין אדם עשוי לפרנס הקרקע אלא א"כ קנאה.

ט. שלשה לקוחות מצטרפין ... וכולם בשטר

אכלה האחד⁴⁷ שנה ומכרה לאחר והחזיק גם הוא שנה, ואחר כך מכרה גם הוא לשלישי והחזיק גם השלישי בו שנה אחת לא הוי חזקה, שיאמר המערער לא ידעתי שהייתם באים כל אחד מכות חבירו, אלא הייתי סבור שכל אחד ואחד שומט ואוכל כגולן, לפיכך אם מכרו כל אחד לחבירו בשטר⁴⁸ יש בו קול ומצטרפין, שידע זה שכל אחד בא מכה חבירו וכה אחד לכולם והיה לו למחות. ואף אם מכר כל שדותיו בסתם כיון דזה יושב בה והמערער יודע שהמוכר מכר לו כל שדותיו הוי כידוע לו שזה בא מכחו⁴⁹.

י. המוכר שדה בעדים גובה מנכסים משועבדים

מכיון שכל המוכר שדה⁵⁰ עושה כן בפרסום כדי שיתקבצו קונים הרבה ויוכל לנהל משא ומתן על המחיר, יודע לכל אם יש על קרקע זו שיעבוד ולפיכך כשמכרה בעדים אפילו לא כתב שטר, בעל חוב יכול לבא ולגבות מקרקע זו את חובו⁵¹ ולא יוכל לומר הלוקח לא ידעתי.

⁴⁶ אולם א"צ הלוקח או היורש להביא ראיה שהוא יורש או לוקח אלא כיון שהחזיק ג' שנים סגי ומענינן ליה

⁴⁷ שו"ע ונו"כ קמד ב

⁴⁸ עיין בתומים לעיל סי' מ"א ס"ק ז' דפקפק לומר די"ל דאם אין בו אחריות ליכא קלא כ"כ. ואין לו חזקה

⁴⁹ חי' רע"א שם

⁵⁰ שו"ע ונו"כ קמז ובסמ"ע שם ה

⁵¹ ואפילו לא פירש לו האחריות, דהא קי"ל אחריות טעות סופר הוא דלא שדי איניש זוזי בכדי. אבל הבעה"ת כתב דבמוכר בעדים לבד לא אמרינן אחריות ט"ס הוא כיון דלא כתב שטרא וכן משמע להדיא ברשב"ם פ' חזקת דף מ"א וריש מ"ב ע"ש ודוק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אולם צריכים העדים להעיד שלא חתמו על שום שטר מזה המכר, וגם לא היו שם עדים כי אם הם, שאם לא כן שמא טריף בעדים ויחביא השטר והדר טריף בשטר.

אך בהלואה או מתנה אין בעל חוב גובה מהלקוחות אל בשטר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

